

УКРАЇНСЬКА ПРАВДА

Постійне посилання: <http://www.pravda.com.ua/articles/2010/04/22/4957317/>

Газ, флот та інтереси

Віктор Чумак, для УП _ Четвер, 22 квітня 2010, 18:20

стратегічно придатні для її розташування.

Для України, а вірніше для великого олігархічного бізнесу Сходу, завжди залишалась критичною ціна на російський газ. Критичною з точки зору отримання прибутків.

Сьогодні два із чотирьох "гострих кутів" тимчасово зняті президентами країн та "урядами професіоналів".

Відкинувши всю емоційну забарвленість цього питання, спробуємо оцінити наслідки такого рішення для країни - без урахування геополітичних наслідків.

1. Правомірність рішення з боку президента

Кому і як би цього не хотілось, але прийняті рішення цілком відповідають суперечливому українському законодавству.

Дійсно, частина сьома. 17-ї статті Конституції прямо вказує: *"На території України не допускається розташування іноземних військових баз"*.

Але в той же час існує норма з 14-го пункту в розділі 15 "Перехідних положень". Вона передбачає, що "Використання існуючих військових баз на території України для тимчасового перебування іноземних військових формувань можливе на умовах оренди в порядку, визначеному міжнародними договорами України, ратифікованими Верховною Радою України".

Тобто суттєвими умовами перебування флоту в Севастополі повинні бути **тимчасовість його перебування на умовах оренди, та ратифікація такої угоди Верховною Радою.**

Як бачимо, умови тимчасовості виконані. Адаже 25 років - це не вічність.

І **жодним** нормативним документом не заборонялось президенту підписувати таку угоду. А з огляду на наявність у ВР пропрезидентської більшості - не виникає сумнівів у її швидкій ратифікації.

2. Економічна доцільність та вигідність для країни

За умовами договору, за додаткові 25 років оренди Україна отримує знижку на російський газ у розмірі 30% від вартості, але не більше 100 дол. на термін дії існуючих контрактів.

А це - 10 років, до 2019 року.

Крім того, Україна зобов'язана закуповувати з 2010 року 40 мільярдів кубометрів газу проти 33-х у 2009 році. Одночасно на таку ж саму суму Україна збільшує ціну за оренду об'єктів Чорноморського флоту РФ у Севастополі.

Візьмемо в руки калькулятор та порахуємо.

За 10 років найбільша економія може скласти дійсно 40 млрд дол., про які говорив президент. В той же час потенційна вартість оренди об'єктів флоту складає 3-5 мільярдів доларів на рік.

Це **ті ж самі 30-50 мільярдів доларів за 10 років.**

Але, якщо б Україна наполегливо проводила політику щодо збільшення виплат за оренду бази, ми б отримали **такий самий** економічний

ефект. Без продовження терміну перебування флоту на власній території. Живими грішми.

А так - грошей як не було так і не буде.

Крім того, що буде після закінчення 2019 року? Газ за новими контрактами, а флот - за старою угодою до 2042 року?

Принаймні відповіді поки немає.

3. Юридична співставність підписаних документів

Документом, який регламентує перебування флоту РФ на території України, є міждержавна угода, що підписана главами двох держав.

Документом, що встановлює вартість російського газу для України, є угода між господарюючими суб'єктами - "Газпромом" та НАК "Нафтогаз України".

Виникає логічне запитання: **а якщо господарюючі суб'єкти знайдуть інші рішення існуючих проблем та змінять умови формування ціни, чи з такою ж легкістю вдасться змінити міждержавну угоду?**

4. Наслідки для громадян та економіки

У 2009 році в Україні було спожито 53 мільярдів кубометрів газу. З них 20 мільярдів власного виробництва, та 33 поставлених із Росії.

При цьому на потреби населення, бюджетних та комунальних підприємств витрачено близько 23 мільярдів кубометрів.

Практично ці потреби можна було б покривати за рахунок власного видобутку, при відповідному його збільшенні. Або ж - при більш енергоефективному використанні існуючих ресурсів.

І ціна такого газу для населення не повинна зростати.

Можливо, та вірогідно, що в цьому році ціна газу для населення вже не буде зростати, не дивлячись на вимоги МВФ. Але в наступному - обов'язково, яким би не був російський дисконт. Тому що для цього є об'єктивні передумови. Та й про сьогоднішнє рішення трохи всі підзабудуть.

Решта газу йде на покриття потреб хімічних, металургійних та енергогенеруючих підприємств.

А в більшості цих підприємств є конкретні власники - українські й не тільки олігархи - Фірташ, Ахметов, Новинський, Ярославський, Пінчук, Тарута, Гайдук, Суркіс, Григоришин тощо. Більшість із них є або представниками, або прихильниками Партії регіонів.

Таким чином, виходить, що **за рахунок сумнівного з точки зору забезпечення національного інтересу рішення, по суті пролобійовані бізнес-інтереси головних спонсорів партії та виборчої кампанії президента.**

Внаслідок прийняття цього рішення державна власність - об'єкти Чорноморського флоту РФ - приносить прибутки не суспільству, а найбільш багатим його членам.

Навіть просте збільшення ставки за оренду цих об'єктів із цієї точки зору було б більш справедливим. Принаймні в такому випадку у виграші б залишився держбюджет, а не конкретні власники.

Крім того, таке здешевлення газу може дати позитивний економічний ефект для України, та додаткові конкурентні переваги, **тільки у короткостроковій перспективі.**

Низька ціна на газ "убиває" мотивацію власників модернізувати виробництво та переходити на енергоощадливі технології.

За умови застарілих виробничих потужностей та росту соціальних навантажень, це приведе до втрати конкурентоздатності з більш технологічними виробництвами.

5. Спосіб ухвалення рішень

Політика в демократичній країні зветься публічною саме тому, що державні рішення такої ваги приймаються виключно у публічний спосіб. З дотриманням усіх процедур та стандартів належного демократичного врядування.

Чи був проект рішення оприлюднений до його прийняття? Чи були проведенні консультації із зацікавленими сторонами? Чи залучена громадськість до процесу обговорення та прийняття рішення?

Чи відповідає це рішення раніше задекларованим пріоритетам та планам? Хоча б таким, що пов'язані з набуттям позаблокового статусу країни?

Чи отримаємо ми морські кордони ціною власної ГТС, щоб зняти два гострих кута, які ще залишилися?

Чи взагалі ми будемо знати про предмети бартерних оборудок, що готовлять нам наші керманічі?

Питання скоріше риторичні, ніж такі, на які можна очікувати відповідь.

Віктор Чумак, спеціально для УП

© 2000-2010 "Українська правда"

Передрук матеріалів тільки за наявністю гіперпосилання на www.pravda.com.ua